

EELNÕU

Riigisekretäri käskkirja „Toetuse andmise tingimused avaliku sektori innovatsioonivõimekuse tõstmiseks“ muutmise seletuskiri

I. SISUKOKKUVÕTE

Euroopa Regionaalarengu Fondi vahendite kasutamisel aastatel 2021–2027 on aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706) (edaspidi *ühissätete määrus*), artiklis 10 nimetatud partnerluslepe ning Vabariigi Valitsuse heaks kiidetud ja Euroopa Komisjoni kinnitatud rakenduskava „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*).

Rakenduskava elluviimiseks kehtestas riigisekretär 7. detsembril 2022. a käskkirja nr 47 „**Toetuse andmise tingimused avaliku sektori innovatsioonivõimekuse tõstmiseks**“ (edaspidi *käskkiri*). Lähtuvalt käskkirja punktist 5.3 võib tegevuse 4.1.1 elluviimiseks Riigikantselei kaasata partnereid. Partnerid kinnitatakse käskkirja lisas.

Käskkirja ja seletuskirja on koostanud Riigikantselei strateegiabüroo projektijuht Merlin Tatrik (merlin.tatrik@riigikantselei.ee).

1. Käskkirja sõnastust täiendatakse ning sõnastatakse käskkirja punkti 6.1, millega lisatakse sihtrühma Eesti Rahvusraamatukogu. Eesti Rahvusraamatukogu üheks põhimääruse kohaseks ülesandeks on olla raamatukogunduse arenduskeskuseks, kes keskselt korraldab arendustegevusi. Seega on raamatukogunduse valdkonnas innovatsioonialase arenguhüppe saavutamiseks oluline lisada nad TAT sihtrühmaks. Rahvusraamatukogu on viimastel aastatel investeerinud märkimisväärselt digiteerimisse, e-teenuste arendamisse ja kasutajakesksete lahenduste loomisesse. See kogemus on väärtuslik avaliku sektori innovatsiooni edendamisel, eriti valdkondades, mis hõlmavad andmehaldust ja digitehnoloogiate kasutamist.
2. Käskkirja sõnastust täiendatakse ning sõnastatakse käskkirja punkt 9.3.2 järgmiselt:
„sisse ostetud innovatsiooniprojektide kulu, sh lahenduste arendamise, prototüüpimise, katsetamise ja järeltöötamise tegemisega seotud kulud ning projektijuhtimise kulud sisse ostetud teenusena.“. Sõnastust on täpsustatud, et ka partneritel oleks üheselt arusaadav, et projektijuhtimist võib korraldada asutus ise või võib teenuse ka projektijuhtimist pakkuvalt ettevõttelt teenusena sisse osta. Kui projektijuhtimiseks sõlmitakse füüsilise isikuga võlaõigusseaduses nimetatud töövõtu- või käsundusleping, siis kohaldub TATi punkt 9.3.1. Kui projektijuhtimiseks sõlmitakse leping juriidilise isikuga, siis kohaldub TATi punkt 9.3.2.
3. Käskkirja täiendatakse lisaga 3, millega määratakse TATi uued partnerid.

1) Partneriks nimetatakse Viimsi Vallavalitsus. Viimsi Vallavalitsus viib partnerina ellu innovatsiooniprojekti „Kohalikust toormest ligniini baasil jätkusuutliku süsinikuneutraalsete asfaltteekatendite väljatöötamine ja rakendamine Viimsi valla näitel“ koostöös Riigikantseleiga. Partneri määramisel lähtutakse riigisekretäri 31.08.2023. a käskkirjast nr 32, millega on heaks kiidetud ideekavanditest lähtuvalt sisutegevuste elluviimisega seotud kulud (Kohalikust toormest ligniini baasil jätkusuutliku süsinikuneutraalsete asfaltteekatendite väljatöötamine ja rakendamine Viimsi valla näitel projekti kogumaksumus on 1 555 200

eurot). Rahastamisel oli lisatingimuseks, et katselõigu rajamine otsustakse peale rakendusuuringu, kui on selge asfaldisegu koostis. Kui ligniinisaldus ei vasta seatud eesmärgile, katseteed ei rajata.

Rakendusuuringud on Riigikantselei koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga ellu viinud ning projektiga liigutakse järgmisesse etappi, kus katselõik rajatakse Viimsi valda. Seetõttu nimetatakse Viimsi vald partneriks. Viimsi vald viib innovatsiooniprojekti ellu koostöös Riigikantseleiga. Randvere teele rajatakse katselõik vastavalt rakendusuuringute hanke käigus välja arendatud asfaldisegudele. Hange viiakse läbi 2025. a I kvartalis ja tööde tegemise tähtaeg on 2025. a suvi/sügis. Partnerina vastutab Viimsi vald Randvere teele katselõigu rajamise riigihanke läbiviimise ja katselõigu rajamise eest. Partneri elluviidavate tegevuste maksumus on kuni 1 205 000 eurot.

Viimsi vald vastab perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldiste tingimuste §-s 3 sätestatud partneri nõuetele.

Kohaliku omavalitsuse üksustel on õigus ja kohustus korraldada riigihankeid oma ülesannete täitmiseks vajalike kaupade, teenuste ja ehitustööde soetamiseks. Riigihangete seadus sätestab hankemenetluse korra ja tingimused, mida omavalitsusüksused peavad järgima riigihangete läbiviimisel. Viimsi vald on varem edukalt läbi viinud mitmeid riigihankeid, sealhulgas teedehituse valdkonnas, mis kinnitab tema võimekust ja kogemust hankemenetluste korraldamisel vastavalt seadustele. Vallavalitsuses on olemas nii sisulised kui ka õiguslikud ekspertteadmised tee-ehitusega seotud riigihanke läbiviimiseks. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1 kohaselt on omavalitsusüksuse ülesandeks korraldada valla teede ja linnatänavate korrashoidu, juhul kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita. Seega on katselõigu rajamine kooskõlas ka valla põhimäärusega. Samuti on Viimsi vald innovatsiooniprojekti esitajana olnud kaasatud juba rakendusuuringu etapis ning on kursis uue asfaldisegu spetsiifikaga. Viimsi valla finantsvõimekuse indeks (<https://minuomavalitsus.ee/omavalitsuste-finantsolukorra-indeks>) on hea. Viimsi vald on varem ellu viinud struktuuritoetustest rahastatud projekte, seega on tal olemas ka suuremahuliste projektide juhtimise kogemus ning ta on kursis struktuuritoetusest rahastatud projektide nõuetega.

2) TEHIK viib ellu innovatsiooniprojekti „Vähivaldkonna andmepõhise otsustamise juhtimislaua arendamine ja katsetamine“. Partneri määramisel lähtutakse 28.06.2024. a käskkirjast nr 23 „Avaliku sektori innovatsiooniprojektide rahastamine“, millega on heaks kiidetud ideekavanditest lähtuvalt sisutegevuste elluviimisega seotud kulud 1 495 000 eurot. Innovatsiooniprojekti viiakse ellu etapi viisi ning teised osalised (Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Tartu Ülikooli Kliinikum, Tallinna Lastehaigla) lisatakse partneriteks etapi viisi. Haiglad tuuakse partneriks, kui ettevalmistavad etapid on ellu viidud.

Käesolevas käskkirjas toodud toetus 936 395 eurot sisaldab lisaks elluviimisega seotud kuludele partneri projektijuhtimise kulusid summas 61 395.

TEHIK on asutatud eesmärgiga luua, arendada ja hallata tervise- ja sotsiaalvaldkonna infosüsteeme, olles keskne kompetentsikeskus digitaalsete lahenduste arendamisel ja haldamisel. TEHIK vastutab tervise infosüsteemide arendamise ja haldamise eest, sealhulgas terviseandmete kvaliteedi, kättesaadavuse ja turvalisuse tagamise eest. Sellest tulenevalt on TEHIKu põhiroll tihedalt seotud innovatsiooniprojekti eesmärkidega.

TEHIK on varem edukalt juhtinud mitmeid suuremahulisi projekte, nagu näiteks tervise infosüsteemi arendamine, mis ühendab tervishoiuteenuste osutajate, patsientide ja riigi vahel jagatavaid andmeid. Seega on TEHIKul suutlikkus andmepõhiste lahenduste arendamiseks ja nende elluviimiseks.

TEHIKu tegevus põhineb õiguslikul raamistikul, mis tagab nende pädevuse ja vastutuse terviseandmete haldamisel ja teenuste arendamiseks vajalike riigihangete läbiviimisel. TEHIK on varem ellu viinud struktuuritoetustest rahastatud projekte, seega on tal olemas ka suuremahuliste struktuuritoetustest rahastatud projektide juhtimise kogemus ning ta on kursis projektide elluviimisele kehtestatud nõuetega.

3) Tähtajaga 31.10.2024 võeti vastu uusi innovatsiooniprojekti ideekavandeid. 16.12.2024 tegid kantslerid ettepanekud riigisekretärile toetada järgmiste innovatsiooniprojektide elluviimist. Kuna projekte viivad ellu partnerid, siis nimetatakse need käskkirja lisas ning täiendavat riigisekretäri käskkirja nende innovatsiooniprojektide heakskiitmise kohta ei anta. Eraldi riigisekretäri käskkiri antakse innovatsiooniprojekti „Vabariigi Valitsuse järgmise põlvkonna kriisikindla töövahendi prototüübi loomine“ kohta, mille viib ellu Riigikantselei elluviijana.

Kultuuriministeerium	Liikumisetsepti sekkumise väljatöötamine ja katsetamine	1 060 780
Haridus- ja Teadusministeerium	Kaasaegsest õpikäsitusest ja energiatõhususest lähtuv tehase renoveerimine Eesti masstootetud haridushoonetes	1 920 000
Terviseamet	Hädaabi teenuste strateegilise juhtimise platvormi arendamine	1 597 000
Statistikaamet	Turvaline andmete ristikasutamine sektorite vahel	1 099 300

Ministeeriumid ja nende haldusala asutused on esitanud projektid oma põhimäärusest tulenevate ülesannete elluviimiseks ning neil on suutlikkus ja kompetents oma haldusala projektide elluviimiseks.

Innovatsiooniprojekt viiakse ellu lähtuvalt ideekavandis esitatust. Ideekavandis on esitatud vaid üldised lahendussuunad ning konkreetsete lahendused selguvad tegevuste elluviimisel ja võivad innovatsiooniprojekti tegevustesse tuua kaasa muudatusi võrreldes ideekavandis planeerituga. Elluviidavatest innovatsiooniprojektidest panustab vähese CO₂-heitega majanduse edendamisele ning kliimamuutustele vastupanuvõimele ja kliimamuutustega kohanemisele Haridus- ja Teadusministeeriumi projekt. Partneritega sõlmitakse tegevuste elluviimiseks partnerluslepingud.

II. Käskkirja vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käskkiri on kooskõlas ühissätete määrusega.

III. Käskkirja mõjud

Mõjud on hinnatud 7. detsembri 2022. a käskkirjaga nr 47.

IV. TAT kooskõla valikukriteeriumitega

Käskkirja alusel rahastatava tegevuse puhul on lähtunud Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ §-st 7.

V. Käskkirja jõustumine

Käskkirja muudatus jõustub tagasiulatuvalt alates 1.01.2025. Jõustumine tagasiulatuvalt on vajalik, et partnerite innovatsiooniprojektide tegevuste elluviimine on abikõlblik alates 2025.a algusest.

VI. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu edastatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu Rahandusministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele.